

Arabescurile cunoașterii. Conexiuni între gnosticism și sufism sub dinastia Abbassizilor

Istoria comparată a religiilor abrahamice evidențiază o importantă problemă de hermeneutică și teologie mistică: în ce măsură argumentele întemeiate pe surse primare gnostice (secolele III-IV) și *Sūfi* (secolele VIII-XIII) pot reconstitui sincretismul creator grație căruia o serie de idei religioase (gnoză, cunoaștere salvatoare despre ființa și atributele divinității; plenitudine a spațiului sau împărăției divinității; înțelepciune divină; intelect al universului; sferă celestă, sfere celeste) definatorii pentru gnosticismul elenistic (greacă: *gnôsis*, *pléroma*, *sophia*, *noûs*, *sphaîra*) au fost asimilate, rescrise și dezvoltate în cadrul teologiei *Sūfi* (arabă: *ma'rifa*, '*ālam al-ibdā'* / '*ālam al-amr*, *hikma*, '*aql*, *falak al-aflāk*), sub dinastia Abbassizilor (750-1258). Ipoteza despre reliefarea istorică a acestui sincretism nu vizează coliziunea forțată între termeni-cheie ce aparțin unor spații religioase diferite, ci identificarea unor filiere de hibridizare firească între spațiul teologiei mistice elenistice și spațiul teologiei mistice musulmane, în cadrul istoriei culturii universale și a istoriei comparate a religiilor.